

Opis:

Historyczne centrum Krakowa

KRYTERIUM: IV

Kraków – miasto królewskie, dawna stolica Polski jest miejscem o długiej i bogatej historii. Ze względu na swoją historyczną rolę i liczne zabytki, stał się symbolem polskiej tożsamości. Lokacja miasta na prawie magdeburskim w 1257 roku anektując wcześniejsze osady z ich budowlami sakralnymi, wytyczyła szachownicowy plan miasta otoczonego murami obronnymi, z największym w Europie kwadratowym rynkiem. Do dzisiaj obszar ten stanowi jądro kompozycyjne Krakowa i funkcjonuje jako jego centrum. Średniowieczne miasto otoczone było zespołem fortyfikacji, z których pozostał Barbakan oraz fragmenty murów z Bramą Floriańską i basztami Pasamoników, Stolarską oraz Ciesielską. W miejscu murów, obronnych, wałów i fos w XIX w. utworzony został jedyny w swoim rodzaju park – Planty Krakowskie, które jak niegdyś fortyfikacje, pierścieniem otaczają najstarszą część miasta.

Teren historycznego centrum nasycony jest zabytkowymi kamienicami mieszczańskimi, dworami i pałacami, a także licznymi kościołami i klasztorami (kościół Mariacki, ŚŚ. Piotra i Pawła, Św. Andrzeja, dominikanów, franciszkanów), budowlami publicznymi o charakterze reprezentacyjnym i komercyjnym (Wieża Ratuszowa, Sukiennice, Magistrat Krakowski) oraz budynkami uniwersyteckimi (Collegium Maius, Collegium Iuridicum). Architektura Krakowa charakteryzuje się niezwykłą różnorodnością – każda epoka artystyczna pozostawiła w tym mieście swój ślad. Oś średniowiecznego centrum wyznacza „Droga Królewska” prowadząca od Bramy Floriańskiej z Barbakanem, poprzez ulicę Floriańską, Grodzką i Kanoniczą na górujące nad miastem Wzgórze Wawelskie. Od końca pierwszego tysiąclecia n.e. Wawel odgrywał rolę ośrodka władzy świeckiej i kościelnej, o czym świadczą relikty zabudowań pochodzących już z IX w., przede wszystkim zaś renesansowy Zamek Królewski wzniesiony na fundamentach wcześniejszych budowli oraz gotycka Katedra pw. ŚŚ. Stanisława i Wacława – miejsce koronacji królów polskich i ich nekropolia.

W roku 1335 król Kazimierz Wielki na prawie magdeburskim ulokował na ówczesnej wyspie wiślanej nowe miasto Kazimierz. Na rynku, którego pozostałością jest obecny Plac Wolnica, wzniesiono m.in. ratusz, wagę oraz kramy sukienne. Miasto, które dzięki znakomicie funkcjonującemu handlowi i rzemiosłu szybko stało się bogatym ośrodkiem, także otoczone zostało murami obronnymi, podkreślającymi jego autonomię. W końcu XV wieku po wschodniej stronie Kazimierza wytworzyło się Oppidum Judeorum – miasto żydowskie z ulicą Szeroką jako

centrum, oddzielone murem od części chrześcijańskiej, cieszącej się licznymi przywilejami nadanymi przez królów polskich.

Obok kamienic i klasztorów, wśród których poczesne miejsce zajmuje klasztor paulinów na Skałce (miejsce śmierci Św. Stanisława, patrona Polski i nekropolia wybitnych osobistości polskiej kultury), zachowane są liczne synagogi i kirkut - cmentarz żydowski. Pomiędzy Krakowem lokacyjnym a Kazimierzem znajduje się Wawel oraz dzielnica Stradom.

Historia i rozwój miasta nierozdzielnie związane są z ufundowanym w 1364 r. przez Kazimierza Wielkiego Uniwersytetem – Studium Generale. Ten jeden z najstarszych w Europie uniwersytetów, od XIX w. nazywany Uniwersytetem Jagiellońskim, do dziś stanowi ośrodek naukowy o międzynarodowej randze.

W uznaniu wysokich wartości historycznych, architektonicznych i kulturalnych, historyczne centrum Krakowa wpisane zostało jako jeden z pierwszych obiektów na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w 1978 roku. Obszar wpisu obejmuje Wzgórze Wawelskie, Stare Miasto w obrębie Plant oraz dzielnicę Kazimierz ze Stradomiem.

.....
Dodatkowe informacje

Przedstawiciel:

Jacek Majchrowski – Prezydent Miasta Krakowa

Osoby do kontaktu:

Stanisław Dziejic – Dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ewa Glińska-Holcer - Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Referat Dziedzictwa Kulturowego

.....
Adres: Urząd Miasta Krakowa, Plac Wszystkich Świętych 11, 31-004 Kraków
tel. +48 12 616 1929

.....
Linki na temat innych atrakcji tego miejsca lub miasta:

Miasto Kraków <http://www.krakow.pl>